

Život ve sboru – odpuštění

Převod materiálu

Jiří Ort

Pořadí v lekci

25

Téma

Na čem a na kom záleží

Cíl

Otevřít s dětmi otázku významnosti z pohledu lidského a z pohledu Božího.

Pro učitele

Výkladové poznámky

Úvod této kapitoly (vv. 1–5) není omylem, ale předznamenáním, které určuje náš život, naše postoje — uvědomit si, jaká životní pravidla patří do království Božího. A ta neplatí pouze pro druhé, ale především pro nás.

Právě sem patří slovo o dětech. V dnešní době a v západní kultuře poněkud riskantní, protože kultura naše a biblického světa jsou v pohledu na dítě zcela odlišné. „Pokořit se znamená pro Matouše něco zcela konkrétního: sloužit druhým tak samozřejmě, jak to bylo běžné pro děti v tehdejší době.“ (Limbeck, str. 200). Takže jde o postoj k druhým lidem, které prostě dítě bralo (muselo brát) vážně, protože na nich bylo závislé.

Matouš pohled otáčí a ukazuje, že zase my musíme brát vážně právě ty, kteří jsou závislí na nás, které ovlivníme svým jednáním, svými postoji. Znovu — jde o to, že království Boží je otevřené právě těm na okraji.

Praktický dopad je v tom, že naše jednání a postoje mohou způsobit nedvěru v to, co reprezentujeme (nabídka Božího království) a otevřít tak cestu těm, kteří ty „malíkové“ nalákají na důrazy, které nejsou k životu. Alespoň ne podle Ježíše. „Ti, kteří svým pohrdáním malíky“ (18,10) pohoršují určité lidi v obci a jiní je proto náchylnými pro svody živých proroků, by si měli vzpomenout na Boží vůli. Svedená a bloudící ovce vyžaduje více ohledů než 99 těch, které nezabloudily. Také to může být důvodem, abychom se zekali křesťanských svobod.“ (Limbeck, str. 202)

Až odtud dávají smysl další oddíly — o svádění k hříchu, podobenství o ovci, která zabloudila (nikoliv „se ztratila“!), o napomínání, o odpuštění. Všechno jsou to výroky, které podtrhují důležitost života těch, kteří jsou závislí na naší zvůli.

To celé je o sboru — o církvi, která je založena na Kristu. Je dobré si uvědomit, jaký obraz používá Matouš o církvi — obraz domu postavenému na skále (Mt 16,15–18). A tou skálou je vyznání, že Ježíš je Kristus (viz také podobenství o dvou stavitelích Mt 7,24–27). Základ je stejný, ale zároveň máme před očima stavbu církve, která musí být podle evangelisty funkční — o tom je 18. kapitola.

Úskalí

Je nutné brát celou kapitolu v kontextu starosti o maližké, kterým patří království Boží. Stejně jako v předchozím oddíle s podobenstvím o pšenici a koukolu by právě to mělo být tématem — jde o to, že nemáme právo upírat druhým Boží království, upírat jim to, že i oni patří Pánu Bohu — „Právě tak je vaše vašeho nebeského Otce, aby nezahynul jediný z těchto maližkých“ (Mt 18,14).

To je dobré mít na paměti při četění textu o napomínání. I tady jde o ty maližké, které by špatný příklad mohl svést na špatnou cestu. Zároveň však o ty, kteří jsou napomínáni. Je to skutečně náročný oddíl, zvláště Mt 18,17. Závěrečné slovo o pohanu a celníkovi zní naprosto „neježíšovsky“. Kdybyste se na tomto textu (který můžete v klidu vynechat — pro dvě mladší skupiny určitě!) s dětmi zarazili, můžete otevřít otázku Matoušova autorství a jeho příslušnost k židokřesťanskému smýslovu v církvi. Meinhard Limbeck k tomu píše: „Bratrské napomínání mělo v židovství již dlouhou tradici (Lv 19,17). [...] Cílem napomínání požadovaného Zákonem nebylo tedy odsouzení, nýbrž zpětné získání bratra a tím také znovunastolení Božího řádu.“ (Limbeck, str. 203)

Odkazy

Limbeck, Meinrad: *Evangelium sv. Matouše*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1996

Pro děti

Předškoláci

Přeteme podobenství o zbloudilé ovci (Mt 18,10–14), máme připravené panenky s ovečkami nebo prostě vystřihané ovečky.

Děti, Pán Ježíš vyprávěl příběh o ovečkách a o pastýři. Tam, kde žil Pán Ježíš, nebyly rozlehlé louky, na které by se ovečky vypouštěly z ohrady a nechaly se tam pást. Kolem nich vždy běhal pes, aby je chránil, aby je hlídal. V Ježíšově zemi musel pastýř hledat místa, kde by se ovečky mohly napást. Šel vepředu před svým stádem a vedl je. Zpíval nebo hrál na píšťalku a ovečky šly za hlasem, který znaly.

Nasadíme si panenky nebo vezmeme ovečky, děti jdou v řadě za sebou za pastýřem a zpívají písničku.

Píseň: *Za sebou ovečky jdou* (Já jsem tady a zpívám 106)

Došli jsme až na pastvu, pastýř si přepořítává ovečky — a jedna chybí. Co se mohlo stát? Ovečka uslyšela nějaký jiný hlas, jiné pískání a vydala se za ním. Nebo byla na konci řady, chvíli se někde zdržela a stádo už nenašla, už neslyšela hlas svého pastýře. To všechno se mohlo stát. To nám příběh neříká. To, co nám říká, je, že ovečka zabloudila. Ale to nejdůležitější je, co nám říká o pastýři. Pastýř si všiml, že mu jedna ovečka chybí. Mohl se na ni rozzlobit. Mohl si říci — ovečka hloupá, protože si za to sama. Ale to on neřekl a vydal se ji hledat. Zazpíváme si o tom písničku.

Píseň: *Ovečka kudrnatá* (Zpíváme si písničku 13)

Tak to je krásné, že pastýř našel svoji ztracenou ovečku. Ale proč nám to Pán Ježíš říká? Já myslím, že proto, že bychom si měli všimnout toho, jestli někdo nezabloudil. Že bychom měli jeden druhého ujišťovat, že nám není jedno, jestli je s námi nebo ne. Že i kdyby zabloudil, tak my si toho všimneme. Že se ho vydáme hledat, i kdyby provedl něco, co nás zlobí. Protože s tím hledáním je vždy spojené odpuštění.

Utvoříme kruh, jedno dítě si stoupne doprostřed kruhu zavěsí a natáhne před sebe otevřenou ruku. Zpíváme píseň a dítě na „oči otevři“ otevře oči a my mu do dlaní vložíme překvapení (podle zvážení obrázků, bonbónů...). Prostředají se tak všechny děti. Děti — ovečky patří k sobě, patří spolu pastýři a mohou se z toho těšit.

Píse?: *Te? s námi jsi* (Já jsem tady a zpívám 44)

Pom?cky: Limbeck: *Evangelium sv. Matouše*; *Já jsem tady a zpívám* (zp?vník s CD); *Zpíváme si písni?ku 1 — chválíme Pána s nejmenšími* (zp?vník); ?elenky s hlavou ove?ky nebo obrázky ove?ek.

Mladší školní d?ti

P?e?teme text Mt 16,15–18; 18,1–6.10–14.21–22. Vyzveme d?ti, aby z lega (z kostek) postavily d?m, a k tomu vyprávíme (p?ípadn? d?m p?ineseme postavený a vyprávíme nad ním).

Stavíme d?m. Evangelista Matouš si jako d?m p?edstavoval církev. To, co pro n?j bylo d?ležit?é, byly základy, na kterých je d?m — církev postavený. V?d?li byste, na ?em by d?m stál pevn?? „Skála“. P?esn? tak. A tou skálou je všechno to, co p?inesl Ježíš z Nazareta. Evangelista Matouš to ješt? up?es?uje — skálou je vyznání, že Ježíš je tím, kdo nabízí život. Že Ježíš je Mesiáš. Tak jak to vyznal Petr.

Ale evangelista Matouš nikdy ne?ekl, že d?m církve stavíme my (tak jako vy jste ho postavili z lega nebo z kostek). ?íká: „Na to bychom sami nesta?ili, tento d?m staví Hospodin.“

D?m se povedl, že? Ur?it? do n?j každý rád p?ijde! Ale co se to d?je? Spolu s d?tmi pokládáme na d?m šátek. Každé dít? i my jeden.

D?m zmizel, ztratil se lidem z o?í. Ti místo do n?j vstupují do jiných dom?. Co myslíte, jaké v?ci zp?sobují, že lidé nevidí, co p?kného Pán B?h v církvi nabízí? Když se k sob? neumíme chovat; když se v tom dom? lidé hádají a nemluví spolu, když tam nikoho nezajímá, že je druhý nemocný, neš?astný, že nemá práci; když se tam lidé zajímají p?edevším o to, jestli je všechno podle jejich p?edstav.

Co s tím? Koho evangelista nazývá tím základem, na kterém církev stojí? Ježíše z Nazareta. Mohli bychom tu vypráv?t mnoho p?íb?h?, mnoho událostí, kde byl Ježíš hlavní postavou. Vzpomenou si d?ti? V naší kapitole evangelista Matouš jako základ t?chto p?íb?h? ukazuje Ježíš?v zájem o druhé a odpušt?ní.

D?ti, vzpomenete si, kdy vám doma n?co odpustili? P?i každé vzpomínce vezmeme zp?t jeden šátek. Pán Ježíš ujíš?oval lidi kolem sebe, že práv? odpušt?ní vytvá?í domov. Že práv? odpušt?ní je základem Boží stavby církve. Že bez Božího odpušt?ní bychom zabloudili.

Píse?: *Odpus?* (SV 233)

Pom?cky: Limbeck: *Evangelium sv. Matouše*; legové kostky (nebo jakékoliv), p?ípadn? p?ipravený d?m z lega ?i z kostek; r?znobarevné šátky; zp?vník Svítá.

Starší školní d?ti

P?e?teme text Mt 18,1–14.21–22.

Slyšeli jste n?kdy o Mahátma Gándhím? Byl to významný ?lov?k, který žil v první polovin? 20. století v Indii a dovedl ji k nezávislosti na Velké Británii. A to nenásilným zp?sobem. Ovlivnil i Martina Luthera Kinga, o kterém jsme mluvili minulou ned?li. Mahátma Gándhí vypráví ve svém životopise o tom, jak se v dob? studií v Jižní Africe zajímal o Bibli. Zvlášt? ho zaujalo Kázání na ho?e. Myslel si, že v k?es?anství m?že být nalezeno ?ešení problém?, které s sebou nese rozd?lení spole?nosti do kast, problém?, které sužovaly už po tisíciletí Indii. Vážn? uvažoval o tom, že se sám stane k?es?anem. Jednoho dne cht?l jít do kostela na mši. Zastavili ho u vchodu a dali mu na srozum?nou, že pokud se chce zú?astnit bohoslužeb, bude vítán v kostele pro ?erné. Odešel a už se nikdy nevrátil.

Chci se vás zeptat: Jaké znáte p?íb?hy s Ježíšem z Nazareta? Vybavíte si, jaké p?íb?hy jsme si vypráv?li v tomto školním roce?

Použijte obrázek Ježíše z *Dvakrát m??, jednou v??* (6. oddíl, str. 2). *Uzdravení (dokonce dar života), odpuštění h?íšníkům, u?itel (blahoslavenství — o Božím království)*. V?d?li byste, co tyto p?íb?hy spojuje? Zájem o druhého ?lov?ka, darování života, darování nové šance na život.

Všechno to nadchlo Mahátmu Gándhího. Jenže — co je to platné, když pak zjistil, že to v církvi chodí jinak? Že tu krásnou nabídku lidé p?iznávají jenom n?komu? Evangelista Matouš o tom dob?e v?d?l. Dob?e v?d?l, že sbor, církve, se m?že stát místem, kde místo radosti z Boží lásky najdeme tvrdost a nezájem. A moc dob?e v?d?l, jak snadno pak mohou hledající lidé zabloudit daleko od Hospodina. Proto shromáždil do jedné kapitoly i tvrdá Ježíšova slova. Abychom si dob?e uv?domili, jak d?ležit? je nabízet pomoc i (a práv? t?m) nepatrným, jakými byly v Ježíšov? dob? d?ti. Že nám má záležet na tom, aby nezabloudily (podobenství o ovci, která zabloudila). Že nám má záležet na tom, aby díky odpuštění dostali šanci i ti, kte?í zabloudili.

Píse?: *Odpus?* (SV 233)

Pom?cky: *Dvakrát m??, jednou v??*; zp?vník Svítá.

P?esah

Bohoslužby: Dokázali byste si vzpomenout, o ?em je Ve?e?e Pán?, která smysl bohoslužeb z?eteln? ukazuje? ?ím za?íná (v n?kterých sborech tak za?íná každá bohoslužba — u?itel vybere podle situace)? Vyznáním vin a prosbou o odpuštění. Kdo p?itom vedle sebe stojí? Dosp?lí i jejich d?ti. Všichni jsou tam společn?, nikdo není víc nebo mén?. Jen takto tvo?íme sborové spole?enství. Neumíme to, ale stále znovu se o to pokoušíme. S Boží pomocí.

Spole?ensky: Existuje n?co takového jako spole?enství Ve?e?e Pán? i ve spole?nosti? Kde by takto stáli všichni spolu a prosili za odpuštění? Kde by nikdo nebyl víc než ten druhý? Lidé se o to stále znovu pokoušejí. N?kde se jim to da?í, n?kde ne. (Kibucy, r?zná komunitní centra [Autonomní sociální centrum Klinika] a další.)

Liturgie

Písn?

Od tebe dostávám (Já jsem tady a zpívám 36); *Posa? se se mnou ke stolu* (Já jsem tady a zpívám 40); *Te? s námi jsi* (Já jsem tady a zpívám 44); *Za sebou ove?ky jdou* (Já jsem tady a zpívám 106); *Ježíši Kriste, Pastý ?i náš* (Zpíváme si písni?ku 12); *Ove?ka kudrnatá* (Zpíváme si písni?ku 13); *Podobenství o Hostin?* (SV 14); *Kdo na kolenou kle?í* (SV 148); *Odpus?* (SV 233); *Vlak Boží* (SV 355)

Biblický text k zapamatování

Kdo se poko?í a bude jako toto dítě, ten je nejv?tší v království nebeském. A kdo p?ijme jediné takové dítě ve jménu mém, p?ijímá mne. (Mt 18,4–5)

Rituál

Jako píse? „matoušovského cyklu“ budeme zpívat, p?íp. recitovat píse? *Neskládejte v mocných nad?ji* (SV 215). Tento týden už zpíváme píse? celou.

Okénko do bohoslužeb

Zeptáme se dítí, resp. sboru, jestli nám zde dnes někdo nechybí. Můžeme se dovědět ledacos... Možná se zeptejte nějak jinak... Nejde o výtku nebo napomenutí.

Jde o to nějak uvést, že pro pastýře je každá ovečka důležitá, záleží mu na ní, registruje, když chybí.

Můžeme také použít obrázek velkého stáda ovcí nebo davu lidí.

Ale pozor, abychom už neřekli všechno, co dítím budou chtít říct učitelé v NŠ.

Příběh, o kterém si dnes budete povídat, je zapsán v evangeliu, které napsal Matouš. Najdeme u něj texty, které jsme zase nenašli u evangelisty Marka. Evangelistu Matouše velice trápilo, že v jeho sboru si někteří lidé myslí, že jsou víc, než ti druzí. A trápilo ho také, že kvůli tomu se ze sboru ztráceli lidé, kterým se kvůli tomu přestala líbit Ježíšova zvěst. Našel Matouš nějaké Ježíšovo slovo, které pomůže?

Modlitba

Pane Bože, moc tě prosíme, abys nám ukazoval, jak si být navzájem povzbuzením. Abys nám ve sboru i kolem něj lidi opuštěné a odstraněné a dával nám sílu jim pomáhat. Abys nám dával sílu přát jeden druhému tvoji lásku. Amen.

Kam dále

[Limbeck, Meinrad: Evangelium sv. Matouše. Kostelní Vydří: Karmelitánské naklada...](#)

[Zpěvník "Já jsem tady a zpívám" \(ikarmel.cz\)](#)

Odkaz na píseň

[Báje nej bál uspořádal král? Král](#)

[Kdo na kolenou kleší, vídá dál](#)

[Odpusť, že dnes tak jako včera](#)

[Vlak Boží \(SV355\)](#)

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál přece nejdeme sami III \(S Markem + S Matoušem a Lukášem\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Matouš 18](#)